

Nedělní úvaha (kázání)
na text Markova evangelia
v Lysé nad Labem, Neděle Estomihi, 14. února 2021

Uzdravení hluchoněmého

Ježíš se vrátil z území Týru a šel přes Sidón k jezeru Galilejskému územím Dekapole. Tu k němu přivedou člověka hluchého a špatně mluvícího a prosí ho, aby na něj vložil ruku. Vzal ho stranou od zástupu, vložil prsty do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka, vzhledl k nebi, povzdechl a řekl: „Effatha,“ což znamená ‚otevři se!‘ I otevřel se mu sluch, uvolnilo se pouto jeho jazyka a mluvil správně. Ježíš jim nařídil, aby to nikomu neříkali. Čím více jim to však nařizoval, tím více to rozhlašovali. Nadmíru se divili a říkali: „Dobře všechno učinil. I hluchým dává sluch a němým řeč.“
(Bible, Markovo evangelium, 7. kapitola)

Berna Lopez, www.evangile-et-peinture.org

**Vhodné je doplnit i četbou rozhovoru Mojžíše a Hospodina (Ex, 4,10-14a).
Také žalm 145 (145,8.10-12) a První list Janův (1J 4,1-6),
stejně jako písně 680, doplňují toto přemýšlení.**

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem.

www.lysa.evangnet.cz

Příběh o uzdravení hluchoněmého patří mezi typická vyprávění z Ježíšova života. Schéma už dávno známe a je už trochu ohrané: Ježíš následován davem potkává člověka, který trpí nějakým neduhem, tělesnou nebo duševní chorobou, a uzdravuje ho. Nakonec připomíná, aby se o této události svědci nijak nezmiňovali před ostatními lidmi, což má ovšem za následek to, že se vše „vykecá“. Pojdme se dnes pozastavit nad účelem všech těch uzdravování. Proč tam jsou? Má to snad neustále připomínat skutečnost, že Ježíš je velmi úspěšným léčitelem a potvrzovat tak jeho Božský původ? Má to snad zdůraznit Boží moc a připomenout nám naši nicotu? Nebo je účelem poukázat na Ježíšovu lidumilnost, humanitu, ochotu pomoci? Myslím si, že právě jmenované důvody míjí podstatu zvěsti. A troufnu si říci, že podstatný je na uzdravování vztah mezi člověkem a Bohem. Že každé z uzdravení je nějakým umožněním, nějakou nápravou, obnovou, vztahu s Bohem, neboť právě tohle bylo Kristovým tématem číslo jedna. S tzv. mesiášským tajemstvím ale zároveň cítíme, jak moc si byl Ježíš vědom lidské nechápavosti a schopnosti zaměňovat podstatu věci. „Raději to nikomu neříkejte,“ slyšíme i v dnešním příběhu. Jenže s těmi biblickými příběhy o uzdravení se se v dějinách nakládalo v duchu nejhlubších Ježíšových obav. Ustrnuli jsme především na jakési pohádkové zázračnosti. Kouzly opředené zázraky se tak stávají neprávem důvodem k racionálnímu zpochybňování Krista, nebo vedou k naivitě, podivné mystice či legendám brakového charakteru.

Význam Ježíšových evangelijních uzdravování souvisí s uzdravováním vztahu. A vztah, to je intimní záležitost. Nabízí se otázka, zda ve vztahu s Bohem není té intimity až příliš. Je na tom vztahu něco hmatatelného, obzvláště pro doby odloučení od ostatních bratří a sester vztahujících se k Bohu spolu s námi? Velmi „hmatatelná“ je bible, můžeme ji dokonce chápat jako celou knihovnu dopisů, názorových střetů i sdílení, s Bohem. Často mne slyšíte říkat, že bibli nemá člověk čist sám. Přesto má v sobě intimní podstatu. Vedle potenciálu veřejných vědeckých výkladů v sobě ukrývá podstatu milostné korespondence. I ona utváří a uzdravuje náš vztah s Bohem. A stejně jako Ježíšova uzdravování je i bible zatížena lidským nepochopením, překroucením a dezinterpretaci. Existuje staré francouzské přísloví: S biblí v ruce je protestant malým papežem. Říká vlastně, že bible se může stát nástrojem moci, nástrojem ovládnutí. A my už z předešlých Ježíšových uzdravování víme, že Kristus se snažil člověka zbavit všeho zlého, co jej ovládá. On člověka osvobozoval nikoli proto, aby jej mohla ovládnout církev, či spíše ti, kteří si v jejím jménu dělají na člověka nárok. Kristus zbavuje člověka

pocitů viny, strachu, nenávisti i módních trendů, politického aktivismu a skupinové morálky. Kristus chce uvolnit člověka, protože jen člověk neovládaný jinými lidmi a zájmovými skupinami může slyšet Boží slovo a najít ve svém srdci místo pro setkání a bytí s Bohem. Bibli je tak dobré číst nikoli jako sadu pouček pro uspořádání lidské společnosti či zásobárnu veršů k zahanbení druhého, bibli je dobré číst intimně; vnímat ji jako partnera k vnitřnímu rozhovoru, ukazatel cesty k duchovnímu životu. Bible chce být promyšlena. Vždyť možná právě my jsme před biblí podobně hluchoněmí, jako byl před Kristem onen ubožák v našem příběhu. A protože nejsme ochotni naslouchat Božímu hlasu, který se za biblí skrývá, neumíme o Bohu a s Bohem ani mluvit. Plácáme fráze a bojíme se Bohu *otevřít*, konfrontovat se s tím, co nám v bibli říká a co říká o nás. V lepším případě se pak soustředíme na pomoc bližnímu, v horším pak na jeho nápravu. Jenže bible směřuje náš pohled vzhůru, aniž by tomu musel jiný člověk přihlížet.

Pokusme se číst bibli tak, jako by mluvila o nás, o naší niterné situaci o našem duchovním zápase, o našich ranách. Písmo je zde proto, aby bylo vykládáno v rozhovoru s druhými, zároveň má ale promlouvat k srdcím jednotlivců. Bible uzdravuje, neboť odhaluje lidský sebeklam. Každého z nás vede k nalezení sebe sama a přijetí sebe sama jako tápajícího hříšníka i božího dítěte zahrnutého láskou. To není málo. Stojí zato číst bibli takto intimně. Veřejně (ve společenství) a přece intimně (k vlastnímu uzdravení).

Dnes nás příběh dosadil na místo hluchoněmého ubožáka. Nemysleme na logopeda ani ušní oddělení, odhlédněme od kristových slin a prstů v našich uších. Buďme chvíli v kůži ubožáka, který nedokáže naslouchat a správně mluvit. Není to až děsivá metafora?! Slyšíme dobře? Umíme naslouchat?? Jsme ochotni naslouchat druhým, slyšet skutečně to, co nám říkají a ne jen to, co z jejich řeči slyšet chceme? A umíme takto naslouchat Bohu?? Pakliže ano, mělo by se to projevit na naší řeči. Měly by zmizet fráze, nekritické papouškování druhých. Měli bychom mluvit s druhými. A měli bychom mluvit o Bohu a s Bohem. Autenticky. Otevřeně. Zaujatě.

Vědomí naší hluchoty je výzvou k naslouchání. A platí i pro naše mezilidské vztahy. Všimli jste si, jak je svět radikálně rozdělen? Na příkladu liberálů a konzervativců v USA můžeme vidět, kam vede absence naslouchání. Jestliže začneme hystericky křičet nebo si zacpávat uši, kdykoli náš oponent promluví, nikdy nic neuslyšíme. Hluchotě brání především naslouchání. Máme naslouchat i názorovým oponentům. Stejně máme pak naslouchat Bohu, byť nás budou jeho

slova značně znejšřovat. Jen nasloucháním porozumíme obavám druhé strany, jen nasloucháním pochopíme Boží obavy o nás. Absence naslouchání vede k tomu, že se pozvolna staneme hluchým a necitlivým pařezem. A to se pak brzy projeví i na naší řeči: začneme se utápět v kolotoči sebe-utvrzování. Nebudeme mluvit ze sebe sama, začneme si půjčovat slova a slovní spojení, kterými se vyjadřuje dav či názorová skupina kolem nás. Začneme mluvit ve frázích. Fráze je tupým opakováním toho, co říkají ostatní, aniž bychom tomu plně rozuměli. Fráze je znamením vlastní myšlenkové prázdnoty. Přistihuje nás při rezignaci, prozrazuje na nás, že nejsme ochotni naslouchat živé řeči, vést diskusi, že jsme líní pracovat na sobě samých, svých vyjádřeniích. Současná doba je hodně o frázích. Dnes a denně slyšíme fráze. Klimatické, politické, sociální. Z podstaty svého povolání nemám rád fráze náboženské. Nebo fráze o lásce. Církev, která se uchyluje k frázím, nechce naslouchat ani člověku ani Bohu.

V našem příběhu je jeden velice důležitý motiv. Co je tím prvním, co Ježíš udělá s oním hluchým a špatně mluvícím? Co je předpokladem každého uzdravení z hluchoty, každého zbavení se prázdných frází? Čteme, že Ježíš si ho vzal stranou od zástupu. To prosím nepřehlédněme, to je jádro dnešního textu. **Vzal ho stranou od zástupu.** Jen tehdy, když je onen jednotlivec vymaněn z davu, má šanci uzdravit se. Dav brání osobní svobodě. Může to být dav jakéhokoli charakteru; ať už jde o sociální či generační vrstvu, politické souvěrce či jen obyčejné srocení konzumního zaměření, vždy je to v posledku pouhý shluk lidí, v němž vládne názorová nesvoboda. Učí člověka frázím a hluchotě vůči jiným i Bohu. V tom je ukryto jádro dnešního příběhu: nechte se Ježíšem vyvést z davu, z názorové bubliny, vydejte se na cestu následování Boha a trpělivě se učte naslouchat. Jako dar pak dostanete řeč, která nebude pouze povrchní a prázdná, ale bude proměněna smyslem, bude v ní obsažena i Vaše porozumění druhé straně, vaše cesta s Bohem. Prvním krokem je onen samotný „krok“. Pohyb. Poodstoupení. Pak se naše uši otevřou. Nejde ovšem o útěk či rezignaci (je to jen úkrok stranou). Ten uzdravený se vrací mezi lidi. Mluvit správně je k ničemu, když s nikým nemluvíte. Dobrý sluch je zbytečný, když nikomu nenasloucháte. Uzdravený se vrací do společenství. S lidmi i s Bohem.

Jen když se odhodláme být svými a otevřenými, máme šanci na uzdravení. Ježíšovo „Efatha, otevři se“ tak zní i pro nás a my začínáme zase pozorně naslouchat lidem i Bohu a naše řeč se zlepšuje. Ježíš Kristus nás zve, vyvádí nás z davu. A právě zde se propojuje náš příběh s příběhem hluchoněmého. To co se stalo jemu, může se stát i nám. Efatha!